

Guia docent

Identificació de l'assignatura

Assignatura / Grup	22200 - Història de l'Educació / 40
Titulació	Grau de Pedagogia (Pla 2016) - Primer curs
Crèdits	6
Període d'impartició	Primer semestre
Idioma d'impartició	Català

Professors

Professor/a	Horari d'atenció als alumnes					
	Hora d'inici	Hora de fi	Dia	Data d'inici	Data de fi	Despatx / Edifici
Francisca Comas Rubí	09:30	11:30	Dimecres	09/09/2019	29/02/2020	C104

Responsable
xisca.comas@uib.es

Contextualització

L'assignatura Història de l'Educació s'imparteix en el primer curs del Grau en Pedagogia durant el primer semestre, i té un caràcter bàsic i fonamental per a la formació dels futurs pedagogs i pedagogues.

Juntament amb les assignatures Teoria de l'educació, Evolució i consolidació dels sistemes educatius, i Pedagogia contemporània, configura la matèria Bases teòriques i històriques inclosa en el mòdul anomenat Fonaments teòrics d'aquests estudis de Grau. En conseqüència, les quatre assignatures que formen aquesta matèria anomenada Bases teòriques i històriques estan coordinades i es complementen, essent la Història de l'educació, pel seu caràcter introductor, la primera de les quatre que l'alumne hauria de cursar.

La història de l'educació se centra en els fonaments històrics i teòrics de l'educació. El seu objectiu és donar a conèixer l'evolució dels esdeveniments educatius al llarg de la història, així com les principals corrents de pensament que han estudiat l'educació per tal d'entendre la realitat actual. Amb aquesta assignatura l'alumne/a coneixerà les principals línies de l'evolució dels esdeveniments educatius del passat, situant-los en l'espai i en el temps, tot establint les relacions que es donen entre ells. Podrà interpretar i treure conclusions sobre les relacions de causa-efecte que s'han establert al llarg del desenvolupament històric de l'educació, tot utilitzant la terminologia i els recursos metodològics i conceptuals propis de la història com a disciplina científica. També s'introduirà en tasques de recerca i interpretació de fonts documentals.

Requisits

No s'exigeixen requisits essencials per cursar aquesta assignatura.

Guia docent

Recomanables

S'aconsella cursar aquesta assignatura abans que la resta d'assignatures que conformen la matèria de Bases teòriques i històriques.

Competències

Específiques

- * B1. Comprendre els referents teòrics, històrics, culturals, comparats, polítics, ambientals, legals i antropològics de l'educació

Genèriques

- * A1. Capacitat per comprendre la complexitat dels processos educatius en general i dels processos formatius en particular
- * A4. Capacitat per analitzar i qüestionar les concepcions de l'educació derivades de la recerca
- * A12. Capacitat per treballar en equip amb els companys com a condició necessària per a la millora de la seva activitat professional, compartint coneixements i experiències
- * A.18. Capacitat per expressar-se i entendre idees, conceptes i sentiments oralment i per escrit amb un nivell d'us adequat als destinataris
- * A.19. Capacitat per cercar, seleccionar, ordenar, relacionar, avaluar i valorar informació científica procedent de diferents fonts

Bàsiques

- * Podeu consultar les competències bàsiques que l'estudiant ha d'haver assolit en acabar el grau a l'adreça següent: http://estudis.uib.cat/ca/grau/comp_basiques/

Continguts

Els continguts d'aquesta assignatura es distribueixen en 7 temes que es treballaran tant a nivell teòric com pràctic, amb l'objectiu d'assolir les competències d'aquesta assignatura

Continguts temàtics

- Tema 1. L'Educació des de l'Antiga Grècia a l'Hel·lenisme
- Tema 2. L'educació a l'Antiga Roma
- Tema 3. El naixement de l'educació europea durant l'Edat Mitjana
- Tema 4. L'aportació educativa de l'Islam medieval.
- Tema 5. L'Humanisme i la seva repercussió sobre les Reformes Protestant i Catòlica
- Tema 6. De la Revolució Científica a la Il·lustració: pensament i pràctica educativa
- Tema 7. Pensament pedagògic i pràctica educativa a l'Època Contemporània

Guia docent

Metodologia docent

Els continguts de l'assignatura es treballaran, de manera presencial i autònoma, en grup i individualment, tant a nivell teòric com pràctic.

Volum de treball

A continuació s'especifica el número d'hores que es preveu que l'alumnat hauria de dedicar a cada una de les activitats presencials o no presencials proposades en aquesta assignatura. Així mateix, s'indica la seva correspondència en crèdits ECTS i el percentatge de volum de feina que representen.

Activitats de treball presencial (1,84 crèdits, 46 hores)

Modalitat	Nom	Tip. agr.	Descripció	Hores
Classes teòriques	Explicació dels continguts	Grup gran (G)	La principal finalitat de les classes de grup gran serà transmetre una visió global, estructurada i clara d'un tema concret perquè serveixi a l'alumnat de guia per a la seva posterior ampliació i assimilació amb ajut de la bibliografia i recursos recomenats. Aquestes explicacions es faran en forma principalment de lliçons magistrals, que es podran combinar amb altres activitats participatives de l'alumnat i amb el suport de recursos didàctics diversos (documentals, projeccions, imatges, etc.)	30
Classes pràctiques	Sessions de grup mitjà	Grup mitjà (M)	<p>Amb la finalitat de reforçar l'adquisició de coneixements i competències contemplades en aquesta assignatura, durant les classes de grup mitjà es treballaran de manera continuada part dels continguts de l'assignatura a través d'una sèrie d'activitats. Per a la realització d'aquestes activitats la professora podrà indicar la lectura prèvia i obligatòria de material bibliogràfic complementari.</p> <p>Aquestes activitats només es realitzaran de manera presencial, durant les hores de grup mitjà, de manera individual o en petits grups segons s'indiqui, i no seran recuperables. Hi podrà haver diferents modalitats d'activitats, com comentari de textos, anàlisis comparatius, visualització i crítica de documentals i/o altres recursos audiovisuals, debats, exposicions preparades pels alumnes, etc. De cada activitat el professor/a podrà exigir l'entrega d'algun material.</p> <p>Cada activitat s'avaluarà amb nota numèrica de 0 a 10.</p> <p>La no assistència, o assistència incompleta, a alguna de les sessions pràctiques implica perdre la nota de l'activitat que es faci en aquella sessió.</p>	14
Avaluació	Examen dels continguts	Grup gran (G)	Durant el període d'avaluació complementària, per avaluar l'adquisició comprensiva dels continguts de l'assignatura, es farà una prova escrita.	2

Guia docent

Modalitat	Nom	Tip. agr.	Descripció	Hores
			La prova, que consistirà en 5 preguntes a desenvolupar, es valorarà de 0 a 10 punts (cada pregunta valdrà un màxim de 2 punts). La durada de la prova serà de 120 minuts. Perquè aquesta prova faci mitja amb la resta de notes obtingudes s'haurà d'aprovar amb una nota mínima de 5, en cas que la prova es suspengui amb una nota inferior, es podrà recuperar durant el període d'avaluació extraordinària.	

A començament del semestre hi haurà a disposició dels estudiants el cronograma de l'assignatura a través de la plataforma UIBdigital. Aquest cronograma inclourà almenys les dates en què es faran les proves d'avaluació contínua i les dates de lliurament dels treballs. A més, el professor o la professora informará els estudiants si el pla de treball de l'assignatura es durà a terme a través del cronograma o per una altra via, inclosa la plataforma Aula digital.

Activitats de treball no presencial (4,16 crèdits, 104 hores)

Modalitat	Nom	Descripció	Hores
Estudi i treball autònom individual	Ampliació dels continguts i preparació prèvia d'activitats	Lectura comprensiva dels materials bibliogràfics indicats tant per a complementar les classes teòriques com per preparar les activitats pràctiques. Per a alguna activitat de les sessions pràctiques l'alumnat pot haver de preparar alguna exposició oral amb l'ajut de material de suport (power point, etc.), o completar per escrit alguna activitat iniciada durant la classe.	50
Estudi i treball autònom individual	Estudi dels continguts	A partir de l'explicació dels temes feta a classe, la bibliografia bàsica, les activitats realitzades i les lectures complementàries recomenades, l'alumnat haurà d'estudiar els continguts de cada tema de manera comprensiva.	24
Estudi i treball autònom individual o en grup	Treball de curs	L'alumnat, individualment o en grup de màxim 3 persones, haurà de fer un treball de curs que implicarà la seva introducció a la recerca històrica i el tractament de fonts. Les indicacions sobre com fer el treball, apartats, etc., es donaran a l'inici del curs.	30

Riscs específics i mesures de protecció

En funció de les possibilitats, es podrà organitzar alguna sortida al llarg del curs, relacionada amb el desenvolupament de l'assignatura. Aquesta sortida, si es fa, es farà en els marges horaris de l'assignatura i implicarà el desplaçament de l'alumnat fora del Campus de la UIB, bé sigui amb transport públic, be amb mitjans particulars de transport.

A través de l'aula virtual s'informarà, si escau, de tots els detalls de les sortides programades, i els riscos que puguin implicar.

Avaluació de l'aprenentatge dels estudiants

L'avaluació de l'assignatura es realitzarà a través de diferents tècniques que s'especifiquen a continuació.

Guia docent

Qualsevol activitat que es presenti, incloses les proves escrites, haurà de tenir cura de l'expressió escrita, així com de l'ortografia i la gramàtica.

Tant a les classes teòriques com pràctiques, així com a qualsevol activitat d'avaluació, s'exigeix puntualitat. Qualsevol actitud que obstaculitzi les dinàmiques de classe (grup gran i grup mitjà) podrà tenir repercussió sobre la nota final de l'assignatura, podent arribar a ser motiu de desqualificació.

Frau en elements d'avaluació

D'acord amb l'article 33 del Reglament acadèmic, "amb independència del procediment disciplinari que es pugui seguir contra l'estudiant infractor, la realització demostradorament fraudulenta d'algun dels elements d'avaluació inclosos en guies docents de les assignatures comportarà, a criteri del professor, una menysvaloració en la seva qualificació que pot suposar la qualificació de «suspens 0» a l'avaluació anual de l'assignatura".

Explicació dels continguts

Modalitat	Classes teòriques
Tècnica	Tècniques d'observació (no recuperable)
Descripció	La principal finalitat de les classes de grup gran serà transmetre una visió global, estructurada i clara d'un tema concret perquè serveixi a l'alumnat de guia per a la seva posterior ampliació i assimilació amb ajut de la bibliografia i recursos recomenats. Aquestes explicacions es faran en forma principalment de lliçons magistrals, que es podran combinar amb altres activitats participatives de l'alumnat i amb el suport de recursos didàctics diversos (documentals, projeccions, imatges, etc.)
Criteris d'avaluació	Es valorarà l'assistència participativa, responsable i respectuosa a les classes de grup gran. Per a una valoració positiva serà imprescindible la puntualitat en l'arribada i l'assistència completa a la classe.

Percentatge de la qualificació final: 5%

Sessions de grup mitjà

Modalitat	Classes pràctiques
Tècnica	Altres procediments (no recuperable)
Descripció	Amb la finalitat de reforçar l'adquisició de coneixements i competències contemplades en aquesta assignatura, durant les classes de grup mitjà es treballaran de manera continuada part dels continguts de l'assignatura a través d'una sèrie d'activitats. Per a la realització d'aquestes activitats la professora podrà indicar la lectura prèvia i obligatòria de material bibliogràfic complementari. Aquestes activitats només es realitzaran de manera presencial, durant les hores de grup mitjà, de manera individual o en petits grups segons s'indiqui, i no seran recuperables. Hi podrà haver diferents modalitats d'activitats, com comentari de textos, anàlisis comparatius, visualització i crítica de documentals i/o altres recursos audiovisuals, debats, exposicions preparades pels alumnes, etc. De cada activitat el professor/a podrà exigir l'entrega d'algun material. Cada activitat s'avaluarà amb nota numèrica de 0 a 10. La no assistència, o assistència incompleta, a alguna de les sessions pràctiques implica perdre la nota de l'activitat que es faci en aquella sessió.
Criteris d'avaluació	Es valorarà l'assistència participativa en totes i cada una de les sessions pràctiques, així com també l'execució i els resultats de les activitats que es facin, les exposicions orals, i/o el material resultant que el professor/a demani que s'entregui. Es valorarà l'expressió oral i escrita, i també es valorarà l'interès, el respecte als companys i la col.laboració de l'alumne/a en el bon desenvolupament de la pràctica.

Guia docent

Les sessions de pràctiques no són recuperables.

Percentatge de la qualificació final: 20%

Examen dels continguts

Modalitat	Avaluació
Tècnica	Proves de resposta llarga, de desenvolupament (recuperable)
Descripció	Durant el període d'avaluació complementària, per avaluar l'adquisició comprensiva dels continguts de l'assignatura, es farà una prova escrita. La prova, que consistirà en 5 preguntes a desenvolupar, es valorarà de 0 a 10 punts (cada pregunta valdrà un màxim de 2 punts). La durada de la prova serà de 120 minuts. Perquè aquesta prova faci mitja amb la resta de notes obtingudes s'haurà d'aprovar amb una nota mínima de 5, en cas que la prova es suspengui amb una nota inferior, es podrà recuperar durant el període d'avaluació extraordinària.
Criteris d'avaluació	Es valorarà: <ul style="list-style-type: none">- El nivell de coneixements adquirits- La comprensió dels continguts.- La claretat, coherència i capacitat de síntesi en les respostes- La correcta utilització del llenguatge (els examens es podran fer tant en català com en castellà, havent de tenir cura de l'ortografia i la gramàtica)

Percentatge de la qualificació final: 50% amb qualificació mínima 5

Treball de curs

Modalitat	Estudi i treball autònom individual o en grup
Tècnica	Treballs i projectes (recuperable)
Descripció	L'alumnat, individualment o en grup de màxim 3 persones, haurà de fer un treball de curs que implicarà la seva introducció a la recerca històrica i el tractament de fonts. Les indicacions sobre fer el treball, apartats, etc., es donaran a l'inici del curs.
Criteris d'avaluació	Es valorarà: <ul style="list-style-type: none">- Capacitat de recerca bibliogràfica.- Capacitat d'anàlisi i de síntesi de coneixements derivats de diferents fonts.- Capacitat d'expressar-se correctament per escrit- Capacitat d'elaborar un treball respectant els aspectes formals indicats.

Percentatge de la qualificació final: 25% amb qualificació mínima 5

Recursos, bibliografia i documentació complementària

Aquesta assignatura no té un manual recomanat. A continuació s'ofereix una selecció de llibres de bibliografia bàsica de referència sobre els continguts de l'assignatura, així com una bibliografia complementària més àmplia.

Això no obstant, per a cada tema, a través de l'aula virtual, s'enunciaran lectures concretes (articles, capítols de llibre, etc.) que s'hauran de fer servir de manera obligatòria per a completar els continguts exposats a les

Guia docent

classes presencials. Degut a la seva concreció i/o recent publicació, algunes d'aquestes lectures obligatòries podran no estar en el següent llistat de bibliografia bàsica i complementària.

Bibliografia bàsica

BOWEN, J. Historia de la educación occidental. 3 toms. Barcelona: Herder, 1976-1992.
IYANGA PENDI, A. Historia de la educación musulmana. Valencia: Nau Llibres, 1998.
IYANGA PENDI, A. Historia de la Universidad en Europa. Valencia: Servei publicacions Universitat de València, 2000. Pàgs. 11-60
NAVA RODRÍGUEZ, M.T. La educación en la Europa Moderna. Madrid: Síntesis, 1992
NEGRÍN FAJARDO, O.; VERGARA CIORDIA, J. Historia de la Educación. De la Grecia Clásica a la educación contemporánea. Madrid: UNED. Centro de Estudios Ramón Areces, 2011.

Bibliografia complementària

- * AAVV. Historia de la Educación en España y América. 3 volúmenes. Madrid: Morata. SM Fundación Santa María, 1994
- * BALLARÍN, P. Educación de las mujeres en la España contemporánea (siglos XIX y XX). Madrid: Síntesis, 2001.
- * BELENGUER CALPE, E. Humanismo y educación: una historia de la pedagogía. Barcelona: PPU, 1998.
- * BONNER, S.F. La educación en la Roma antigua: desde Catón en Viejo a Plinio el joven. Barcelona: Herder, 1984.
- * CAPITÁN DÍAZ, A. Historia de la Educación I. Edades Antiguas y Media. Granada: Universidad de Granada,
- * DELGADO, B. Historia de la infancia. Barcelona: Ariel, 1998.
- * DELGADO, B. La educación en la Reforma y Contrarreforma. Madrid: Síntesis, 2002.
- * ESCOLANO BENITO, A. Educación y economía en la España de la Ilustración. Madrid, 1988.
- * ESTEBAN, L. La educación en el Renacimiento. Madrid: Síntesis, 2002.
- * FERNÁNDEZ QUINTANILLA, P. La mujer ilustrada en la España del siglo XVIII. Madrid: Ministerio de Cultura, 1981.
- * GARÍN, E. La educación en Europa 1400-1600. Barcelona: Grijalbo, 1987.
- * GOZALBES BUSTO, G. 'La enseñanza en la España musulmana'. Cuadernos de la Biblioteca Española de Tetuán, 11, 1975, págs. 7-35
- * IGLESIA DUARTE, J.I. (coord.). La enseñanza en la edad Media. Logroño: Instituto de Estudios Riojanos, 2000.
- * JAEGER, W. Cristianismo primitivo y paideia griega. México: FCE, 1965.
- * JAEGER, W. Paideia: los ideales de la educación griega. México-Madrid-Buenos Aires: F.C.E., 1985, 2ª edic.
- * LABRADOR HERRÁIZ, C.. La 'Ratio Studiorum' de los Jesuitas. Madrid: Universidad Pontificia de Comillas, 1986.
- * LEVI, G. & SCHMITT, J.C. (dirs.) Historia de los jóvenes. Tomo I. De la Antigüedad a la Edad Moderna. Madrid: Santillana y Taurus, 1996.
- * LOZANO, C. La educación en los siglos XIX y XX. Madrid: Síntesis, 1994.
- * MARROU, H. Historia de la Educación en la antigüedad. Buenos Aires Eudeba, 1965.
- * MIRÓ MONTOLIU, M.I. Historia de la educación en la España judía medieval, Zaragoza: Riopiedras, 2013.
- * MONTERO HERRERO, S. 'Quintiliano y la enseñanza pública'. En: Revista Española de pedagogía, núm. 148, págs. 91-95, 1980.
- * NEGRÍN FAJARDO, O. 'El niño expósito en el Despotismo Ilustrado. Su crianza y educación'. En: Historia de la Educación, núm. 18, págs. 51-66, 1999.
- * NEGRÍN FAJARDO, O. Educación popular en la España de la segunda mitad del siglo XVIII. Madrid: UNED, 1987.
- * PUELLES BENÍTEZ, M. de. Política y educación en la España contemporánea. Madrid: UNED, 2004.
- * REDONDO, E.; LASPALAS, J. Historia de la Educación I. Edad Antigua. Madrid: Dykinson, 1997.
- * RICHE, P. La educación en la cristiandad antigua. Barcelona: Herder, 1983.

Guia docent

- * RUIZ BERRIO, J. Génesis de los sistemas educativos nacionales: historia de los sistemas educativos contemporáneos. Madrid: UNED, 1988.
- * RUIZ RODRIGO, C.; PALACIO LIS, I. Pauperismo y educación en los siglos XVIII y XIX. Apuntes para una Historia de la Educación Social en España. Valencia: Departamento de Educación Comparada e Historia de la Educación de la Universidad de Valencia, 1995
- * SANTOLARIA SIERRA, F.F. Marginación y educación. Historia de la educación social en la España moderna y contemporánea. Barcelona: Ariel, 1997.
- * SANTONI RUGIU, A. (1981): Historia social de la educación. Barcelona: Reforma de la Escuela
- * TIANA, A.; SOMOZA, M.; BADANELLI, A. (coord.) Historia de la educación social. Universidad Nacional de Educación a Distancia, UNED, 2014

Altres recursos

L'aula virtual de l'assignatura comptarà amb recursos (vídeos, documents, etc.) per complementar els continguts de l'assignatura.

Per a l'elaboració del treball es recomana:

Coma Rubí, Francisca (Coord); Fullana Puigserver, Pere; González Gómez, Sara; Motilla Salas, Xavier; Rincón Verdera, Joan C.; Sureda García, Bernat. , "Guia pràctica per a l'elaboració de treballs historicoeducatius. Material adreçat a alumnes de grau i Màster de la Universitat de les Illes Balears". Espanya, 2015. Llibre.

